

Лілія Васильченко —

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дидактики та методик навчання природничо-математичних дисциплін КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя, Україна.

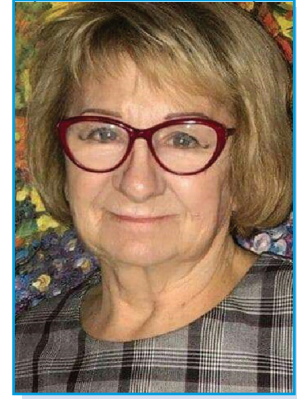
Коло наукових інтересів: сучасна дидактика; освітні технології: дистанційне та змішане навчання; інтегрований підхід до викладання природничих дисциплін; сучасні підходи до викладання фізики та астрономії. Автор більше 80 наукових та науково-методичних публікацій з проблем управління та проблем якості освіти.

e-mail: lilivasil@gmail.com

Валентина Ястребова —

кандидат педагогічних наук, професор кафедри менеджменту освіти та психології КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя, Україна.

Коло наукових інтересів: дослідження науково-методичних умов розвитку управлінської компетентності керівників закладів загальної середньої освіти у післядипломній педагогічній освіті; інноваційні практики підвищення кваліфікації працівників освіти; психологічні механізми виникнення та подолання стереотипів управлінської діяльності. Автор понад 100 публікацій. **e-mail:** prektoornmr@gmail.com

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-2-81-89>

УДК 316.612:37.015.31:57.081.1

ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПРОБЛЕМА ІНТЕГРАЦІЇ ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ У ПРОФІЛЬНІЙ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТІ

На основі принципу доповнюваності освітніх парадигм здійснено аналіз теоретичних та практичних аспектів формування світоглядної компетентності особистості у профільній середній освіті засобами інтеграції природничих предметів. Актуальність обраної проблеми полягає у недостатній готовності вчителів природничих предметів до реалізації методологічної складової інтегрованого курсу «Природничі науки. 10-11 клас» в умовах запровадження у вітчизняній освіті компетентнісного підходу, про що свідчать наведені результати опитування. Здійснено аналіз проектів освітніх програм, навчально-методичного забезпечення інтегрованого курсу «Природничі науки 10-11 клас» щодо ступеню спрямованості на формування світоглядної компетентності.

Ключові слова: інтеграція, механізми інтеграції, освітня парадигма, світогляд, світоглядна компетентність.

Постановка проблеми. Одним із напрямків змін в освітньому процесі в умовах реформи загальної середньої освіти в Україні є запровадження інтеграції навчальних предметів, зокрема введення інтегрованого курсу «Природничі науки. 10-11 класи». Це спонукало вітчизняних вчених та практиків до інтенсивних дослідницьких пошуків змістового, цільового, дидактичного, методичного наповнення освітнього процесу за програмою цього курсу. Але обмеження цільової аудиторії, для якої призначено курс «Природничі науки. 10-11 класи», уч-

8. Intehrovanyi kurs «Pryrodnychi nauky» [Elektronnyi resurs].–Rezhym dostupu: <https://ele.zp.ua/sites/nature/>
9. Kalendarno-tematychnе planuvannya z intehrovanoho kursu «Pryrodnychi nauky»/[Hilberh T. H., Zasiakina T. M., Kachko H. O., Lashevskа H. A.]// [Elektronnyi resurs].–Rezhym dostupu:http://www.orioncentr.com.ua/wp-content/uploads/2018/09/Kalendarnе_planuv_1.pdf
10. Kovalenko V.S., Stets N.V. Kontseptualni pidkhody do stvorennia intehrovanoho kursu z pryrodoznavstva dlia starshoi shkoly / V.S. Kovalenko, N. V. Stets // Imidzh suchasnoho pedahoha. — 2017. — № 3/1 (172).
11. Kruts O.O. Problema formuvannya svitohliadnykh kompetentnosti na urokakh fizyky/O.O.Kruts// [Elektronnyi resurs].–Rezhym dostupu: <http://journals.uran.ua/index.php/2307-4507/article/download/151395/150296>
12. Metodyka navchannya pryrodoznavstva v starshii shkoli: metodychnyi posibnyk / [K.Zh. Huz, O.S. Hryniuk, V.R. Ilchenko ta in.].— K.: TOV «KONVI PRINT», 2018.— 192 s.[Elektronnyi resurs].–Rezhym dostupu: http://lib.iitta.gov.ua/712646/1/18_12_Nature_High_School_70x100_1-16_192.pdf
13. Navchalno-metodychnе zabezpechennia vprovadzhennia intehrovanoho kursu «Pryrodnychi nauky» u profilnu shkolu v umovakh uprovadzhennia Kontseptsii «Nova ukrainska shkola» : navch.-metod. posibnyk / ukl. L. V. Vasylychenko ; KZ «ZOIPPO» ZOR. — Zaporizhzhia : STATUS, 2018. — 124 s.
14. Nakaz MON vid 03.08.2018 № 863 «Pro provedennia eksperymentu vseukrainskoho rivnia “Rozroblennia i vprovadzhennia navchalno-metodychnoho zabezpechennia intehrovanoho kursu “Pryrodnychi nauky” dlia 10-11 klasiv zakladiv osvity zahalnoi serednoi osvity” na serpen 2018 – zhovten 2022 roky»[Elektronnyi resurs].–Rezhym dostupu: <https://base.kristti.com.ua/?cat=3>
15. Pastyrska I. Dosvid intehratsii zmistu dystsyplin pryrodnychoho tsyклу KhKh – pochatok KhKhI stolittia) / I. Pastyrska // Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu. - 2011. - Ch. 2. - S. 240-247. [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpu2011_2_33
16. Pryrodnychi nauky nauky:navchalno-metodychnyi posibnyk dlia 10 klasu (eksperymentalnyi)/ [Hilberh T. H., Zasiakina T. M., Kachko H. O., Lashevskа H. A.]//—Kyiv:Orion.2018 [Elektronnyi resurs].–Rezhym dostupu: http://www.orioncentr.com.ua/wpcontent/uploads/2018/09/Pryrodnychi_nauky_10kl_BLOK_A-%D0%91.pdf
17. Shabanov D.A., Kozlenko O.H.ta in..Pryrodnychi nauky. Mynule, suchasne ta mozhlyve maibutnie liudstva i biosfery /D.A.Shabanov , O.H. Kozlenko ta in.//[Elektronnyi resurs].–Rezhym dostupu:<https://www.ed-era.com/mon-nature/>
18. Khutorskoi A. V. Tekhnolohyia proektyrovannya kliuchevykh y predmetnykh kompetensyi // Ynternet-zhurnal “Eidos”. - 2005. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.eidos.ru/journal/2005/1212.htm>.

Лилия Васильченко, кандидат педагогических наук, доцент, заведующая кафедрой дидактики и методики обучения естественно-математических дисциплин КУ «Запорожский областной институт последипломного педагогического образования», г. Запорожье, Украина

Валентина Ястребова, кандидат педагогических наук, профессор кафедры менеджмента образования и психологии КЗ «Запорожский областной институт последипломного педагогического образования», г. Запорожье, Украина

ФОРМИРОВАНИЕ МИРОВОЗЗРЕНЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ЛИЧНОСТИ КАК ПРОБЛЕМА ИНТЕГРАЦИИ ЕСТЕСТВЕННЫХ ДИСЦИПЛИН В ПРОФИЛЬНОМ СРЕДНЕМ ОБРАЗОВАНИИ

На основе принципа дополнительности образовательных парадигм осуществлен анализ теоретических и практических аспектов формирования мировоззренческой компетентности личности в профильном среднем образовании средствами интеграции естественных дисциплин. Актуальность проблемы заключается в недостаточной готовности учителей естественных дисциплин к реализации методологической составляющей интегрированного курса «Естественные науки. 10-11 класс» в условиях внедрения в отечественном образовании компетентностного подхода, о чем свидетельствуют приведенные результаты опроса.

Осуществлен анализ проектов образовательных программ, учебно-методического обеспечения интегрированного курса «Естественные науки 10-11 класс» по степени направленности на формирование мировоззренческой компетентности.

Ключевые слова: интеграция, механизмы интеграции, образовательная парадигма, мировоззрение, мировоззренческая компетентность.

Lilia Vasylchenko, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Didactics and Methods of Teaching Natural and Mathematical Disciplines of the Zaporizhzhia Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education, Zaporizhzhia, Ukraine

Valentyna Yastrebova, Candidate of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Education Management and Psychology of the Zaporizhzhia Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education, Zaporizhzhia, Ukraine

FORMATION OF THE WORLD-VIEW COMPETENCE OF PERSONALITY AS THE PROBLEM OF INTEGRATION OF NATURAL DISCIPLINES IN PROFILE SECONDARY EDUCATION

On the basis of the principle of additionality of educational paradigms an analysis of theoretical and practical aspects of the formation of the world-view personality competence in the profile secondary education by means of integration of natural sciences disciplines has been carried out. The urgency of the chosen problem is caused by the lack of readiness of the teachers of natural sciences to implement the methodological component of the integrated course “Natural Sciences” for the grades 10-11, as evidenced by the results of the survey. The components of the world-view competence, which are formed and developed by means of integration of natural sciences in general secondary education, were determined by the authors to include the natural-scientific picture of the world, the scientific world-view, value attitude to the environment.

The mechanisms of integration (structuring of information, awareness of regularities, general principles), thinking operations (analysis, synthesis, comparison, generalization, establishment of causal links), which promote to the formation of the world-view competence of the individual, have been selected. The analysis of four curriculum projects, educational and methodological support of the integrated course “Natural sciences” for the grades 10-11 concerning the degree of orientation to the formation of the world-view competence has been analyzed.

The possibilities of educational projects as a complex type of activity, which combines knowledge in different branches of science, develops research skills, forms the autonomy in problem solving, communicative skills, are therefore an effective technology for the formation of the world-view personality competence. marking the insufficient level of teachers’ readiness to form the world-view personality competence in the course “Natural Sciences” for the grades 10-11, the authors emphasize the necessity of the using of the potential of postgraduate pedagogical education.

Keywords: integration, mechanisms of the integration, educational paradigm, outlook, world-view competence.